

Stockholm den 20 mars 2025

R-2024/2759

Till Klimat- och näringslivsdepartementet

KN2024/02540

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 20 december 2024 beretts tillfälle att yttra sig över promemorian Att åter möjliggöra utvinning av uran.

Sammanfattning

Advokatsamfundet har i huvudsak inget att erinra mot förslagen i promemorian, men vill särskilt lämna följande synpunkter.

Synpunkter

Advokatsamfundet noterar att förbudet i 9 kap. 6 § miljöbalken (1998:808) infördes så sent som den 1 augusti 2018. Tillståndsprövningar för miljöfarliga verksamheter är normalt sett långa processer med många års förberedelsestid. Ur ett rättssäkerhetsperspektiv är det därför olyckligt om grundläggande förutsättningar för möjligheten att söka tillstånd ändras alltför ofta.

Advokatsamfundet anser emellertid att de nu föreslagna ändringarna i miljöbalken, i minerallagen (1991:45) och i mineralförordningen (1992:285) för att åter möjliggöra utvinning av uran, medför att lagstiftningen blir tydligare och mer transparent i förhållande till andra koncessionsämnen. Advokatsamfundet uppfattar också att nuvarande förbud har lett till, eller kan leda till, tolknings- och tillämpningsproblem i förhållande till verksamheter som utvinner andra mineraler och som inte syftar till att utvinna uran i sig, till exempel vid utvinning av sällsynta jordartsmetaller eller vid

rening av processvatten från annan gruvverksamhet. Utifrån dessa argument anser Advokatsamfundet att fördelarna med att återigen ändra lagstiftningen överväger nackdelarna.

Advokatsamfundet noterar vidare att, även om förbudet att utvinna uran tas bort, behöver förhållandet mellan gruvverksamhet och kärntekniklagstiftningen ses över för att till exempel utvinning av sällsynta jordartsmetaller ska underlättas. Att hantera uran som en biprodukt eller ett NORM-avfall i relativt låga halter, kommer även framöver kunna resultera i att en gruv- eller industrianläggning blir en kärnteknisk anläggning med dubbla prövningar enligt såväl miljölagstiftningen som kärntekniklagstiftningen.

För ordningens skull vill Advokatsamfundet uppmärksamma departementet på att det på sidan 38 i promemorian hänvisas till Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter HVMFS 2013:19. Föreskriften är upphävd och korrekt hänvisning bör vara Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2019:25) om klassificering och miljökvalitetsnormer avseende ytvatten (tabell 1 i bilaga 2 samt tabell 1 i bilaga 5). Vidare anges mineralförordningens SFS-nummer vara 1992:825, i stället för rätteligen 1992:285.

En etablering av en gruvverksamhet får normalt sett stor påverkan på den enskilde fastighetsägaren och förslaget kan leda till att fler gruvor etableras. Att påverkan på egendomsskyddet sker vid gruvetablering gäller dock för samtliga koncessionsmineral redan i dag och är enligt Advokatsamfundet en fråga att eventuellt hantera för minerallagstiftningen i stort.

Vad slutligen gäller förtydligandet i 17 kap. 1 § första stycket miljöbalken har Advokatsamfundet inga synpunkter.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Mia Edwall Insulander